

POLONYA ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ BİRLİĞİ (SEP)

yavuz çizmeci

Son yılların sosyal pratiği bize açıkça gösterdi ki, genel olarak meslek odalarının ve özel olarak da teknik eleman odalarının ve Elektrik Mühendisleri Odası'nın Türkiye'nin bugünkü koşullarında oldukça önemli görevleri vardır. Ve bu örgütlerin başında bulunan yöneticiler, önemli görevleri, meslek odalarının toplumsal işlevlerini yeterince ve gerçekçi bir biçimde yerine getirmekle yükümlüdürler. Yaklaşık yirmi yıllık geçmişleri olan teknik eleman odalarındaki son beş yıllık görünüm, bu açıdan son derece kıvanç ve umut verici. Bu gelişmenin önümüzdeki yıllarda daha ileri düzeylere ulaşacağı bir gerçek. İleri düzeydeki gelişmenin ise iki koşulu var: Karşılaşılan sorunların üstesinden gelinerek kazanılan deneylerin, sistemli programların oluşturulmasında kullanılması ve bu deneylerin tabandaki unsurlara aktarılması. Diğer ülkelerdeki meslek odalarının gelişiminin bilinmesi ve kendi çalışmalarımızda değerlendirilmesi. Bu incelemede, ikinci koşulu yerine getirmeye çalışacağız. Polonya Elektrik Mühendisleri Birliğinin elli yılı aşan tarihini, deneylerini, Polonya ekonomisindeki yerini aktarmaya çalışacağız.

POLONYA ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ BİRLİĞİ KONUSUNDA TEMEL BİLGİLER

Polonya Elektrik Mühendisleri Birliği (SEP) Polonya halkının bağımsızlık mücadelesini sürdürdüğü 1919 yılında elektrik mühendisleri ve elektrik teknisi-

*EMO İstanbul Şubesi
Yönetim Kurulundan
Yavuz Çizmeci,
Polonya Elektrik
Mühendisleri Birliği'nin (SEP) 20'nci
Kongresini izledi.*

*Bu yazıda çizmeci,
SEP'in kuruluşu ve
çalışmalarıyla, bu
örgütün Polonya
elektrik enerji
politikası ve
elektrik-elektronik
sanayiindeki yerini
inceliyor.*

yenileri tarafından kurulmuştur. Genel bir tanım yapmak gerekirse, Birlik, elektrik mühendislerinin ve tüm uzmanlık alanlarındaki elektrik teknisyenlerinin bilimsel ve teknik alandaki gönüllü birliğidir. Dikkati çeken nokta, birliğin İngilizce adı Elektrik Mühendisleri Birliği olmasına rağmen, üyeleri arasında elektrik teknisyenlerinin de bulunmasıdır. Ve bu durum kuruluşun beri böyledir. Yani, Polonya'da elektrik ve elektronik alanında teknik elemanların birlikteliği sağlanmış ve tüm elektrik mühendisleri ve teknisyenleri aynı örgüt çatısı altında toplanmıştır. Nitekim Birliğin Polonya dilindeki adı, Polonya Elektrisyenler Birliği'dir.

ÜYELİK SORUNU

Birliğe tüm elektrik mühendislerinin ve teknisyenlerinin katılmalarının gerekli olduğu düşünüldükçe, üyelik konusunda çok esnek ve geniş tanımlar yapılmıştır. Şöyle ki: Yüksek teknik kolejden (üniversite karşılığı), herhangi bir elektrik teknik okulundan mezun olan her teknisyen, tekniker ve mühendis SEP'e üye olabilir. Hatta daha da ileri gidilerek, üyelik tanımı biraz daha genişletilmiş ve liseden sonra yüksek öğrenim görmüş olan ve şu anda elektrikle ilgili bir işte çalışanların da SEP'e üye olmaları sağlanmıştır. Böylelikle sadece alınan diplomanın değil, aynı zamanda teknik elemanın üretim içindeki yerinin o kişinin toplumdaki konumunu ve üye olabileceği örgütü belirleyebileceği kanıtlanmıştır.

Toplumun çeşitli katmanlarının örgütlenmesinde temel etmenin üretim olduğu ve katmanların üretim içindeki yerleri olduğu gerçeği dile getirilmiş ve bu gerçek SEP'in yapısında hayata uygulanmıştır.

SEP'in 1971 yılında otuzbin üyesi vardı. Kendi isteği ile üye olan bu otuzbin kişilik örgütte yirmi sekiz değişik alanda çalışan 940 çalışma grubu bulunmaktaydı. Bu sayı son dört yılda biraz daha artmıştır.

Üyelik konusunda yeni bir tanım daha getirilmiştir. Pratik ihtiyaçtan doğan bu tanım kolektif üyelik tanımıdır. Bu tanım, birey olarak SEP'in üyesi durumunda bulunan elektrisyenleri içermez. Ortak çalışmaların SEP'e aktarılmasını veya SEP'in ihtiyacı olan ortak çalışmaların eşgüdümü (koordineli) yürütülmesini sağlamak üzere geliştirilmiştir. Fabrikalar, araştırma kurumları, Birliğin çalışmaları ile yakından ilgili olan ve Birliğin görevlerini yürütmeye onunla ortak çalışan diğer kurumlar, kolektif üyelik tanımına girmektedir.

BİRLİĞİN AMAÇLARI

Birliğin temel amacı, mesleki alandaki çalışmaların, Polonya halkının çıkarları doğrultusunda yürütülmesini sağlamak ve elektrik alanında toplumun tutarlı ve geliştirici bir biçimde örgütlenmesini sağlamaktır. Yani temel amaç mesleki çalışmadır. Ve Birliğin tarihi boyunca, Polonya'da egemen olan rejimlerin nitelikleri ne olursa olsun, bu temel amaç değişmemiştir. Mesleki alanlardaki çalışmalara sürekli önem verilmiştir, örgütün toplum içindeki etkinliğini sağlamak için de özellikle bu alanda çalışmalara ağırlık verilmiştir. SEP, her şeyden önce elektrik ve elektronik alanında en çok sözü geçen mesleki bir kurum olmuştur, örneğin, bir yandan elektrik ve elektronik alanlardaki teknik terimler sözlüğü Polonya diline SEP tarafından kazandırılarak, bir yandan da yabancı sermayeye karşı kampanya sürdürülmüştür. Hatta, 1939 sonrası Hitler faşizmi Polonya'ya işgal ettiğinde, Polonya halkı üzerindeki baskıların en şiddetli olduğu dönemlerde,

Birlik yeraltı çalışmalarına başlamış, güç koşullarda çalışmalarını sürdürürken bile mesleki alanlardaki çalışmalarını bırakmamıştır. Bir yandan Hitler faşizmine karşı mücadele verilirken bir yandan da, daha önceden başlatılmış olan standartlar, terimler sözlüğü, yabancı sermaye, enerji politikası konusundaki mesleki çalışmalar devam etmiştir. Birlik yöneticileri ve üyelerinin bu alanlardaki tavırlarının sonuçları işgalden sonra alınmış ve Polonya'da sosyalizmin kuruluşunda, bu süreçteki enerji politikasında, elektrik ve elektronik sanayiinin kuruluşunda Birliğin mesleki çalışmaları temel alınmıştır. Böylelikle, Polonya Elektrik Mühendisleri Birliği'nin Polonya'daki toplumsal ağırlığı ve etkinliği artmıştır. Polonya'nın ekonomik gücünün artırılması ve halkın hayat standartlarının yükseltilmesinde rolü oldukça büyük olan SEP'i, artık yalnızca elektrisyenler değil, tüm Polonya halkı bilmektedir.

Öncelikle mesleki alanlardaki çalışmalara ağırlık veren SEP'in amaçlarını genel olarak şu şekilde sıralayabiliriz:

- . Bilimsel ve teknik çalışmalar yapmak;
- . Üyelerin niteliklerini ve teknik kültürü geliştirmek. Dünyadaki teknolojik ilerlemeleri üyelere aktarmak. Teknik gelişmelerin toplumsal etkilerini incelemek}
- . Mesleğin korunmasını sağlamak;
- . Teknik ve ekonomik sorunların halka maledilmesini sağlamak;
- . Polonya elektrisyenlerini, Polonya'da diğer alanlarda ve diğer ülkelerde temsil etmek.

Kuruluşundan beri bu temel amaçlar için çalışan SEP'in tarihsel gelişimini izlemek, Birliğin politikasını ve toplum içindeki yerini nasıl elde ettiğini daha açık bir biçimde ortaya koyacaktır.

TARİHSEL GELİŞİM

SEP, Polonya halkının bağımsızlığını kazanma yolunda yoğun mücadele verdiği 1919 yılında elektrik mühendisleri ve teknisyenleri tarafından kurulmuş-

tu. Ancak elektrisyenler bu tarihten çok önceleri örgütsel mücadeleye başlamışlardı. Daha çok şehirlerde başlayan bölgesel örgütlenmeler, Polonya'nın çeşitli bölgelerinde kendini gösteriyordu. Polonyalı elektrisyenlerin toplumsal mücadelesi 19. yüzyılın sonlarında başlamıştı. İlk elektrisyenler birliği 1899'da Varşova'da kurulmuştu, ikincisi 1901'de Lwow'da. Çalışmalarını elektroteknik terimlerin geliştirilmesine adanmıştı. Bölgesel örgütlenmeler giderek yayıldı. 1905'de, 1906'da yeni birlikler kuruldu.

Polonya'nın birçok bölgesinde birbirinden bağımsız bir şekilde gelişen örgütlenmeler, eşgüdümlü bir çalışmayı, ortak bir programı ve politikayı gerektiriyordu. Nitekim, tüm bölgesel örgütlenmelerin katkısıyla 1919 yılının 7-9 Haziranında, Polonya'nın elektrik teknisyenleri ve mühendisleri Varşova'da bir araya geldi, ve tüm bölgesel kuruluşların katılımıyla Polonya Elektrik Mühendisleri Birliği (SEP) kuruldu. Birliğin çalışma programı ve çalışma alanları tesbit edildi. SEP'in özellikle standardizasyon, elektroteknik sözlük, eğitim ve yayın konusunda çalışmalar yapması kararlaştırıldı.

1929 SONRASI MİLLİLEŞTİRME ve YABANCI SERMAYEYE HAYIR KAMPANYALARI

1919'da kabul edilen çalışma programı doğrultusunda çalışmalar yürüdü. Ancak, Birliğin çalışmaları özellikle 1929 sonrası daha çok gelişti. Diğer ülkelere karşı kuruluşlarla ilişkiler kuruldu. Son on yıllık çalışmalar somut ürünler vermeye başladı. SEP üyeleri Birlik içinde toplumsal konuları, kendi uzmanlık alanlarındaki önemli ekonomik sorunları tartışmaya başladılar. Bu alandaki çalışmalar bir süre sonra Birliğin iktidara çeşitli istekleri götürmesini sağladı. 0 dönemde Polonya'da telefon şebekesi ve enerji kaynakları, diğer birçok alan gibi yabancı sermayenin elinde idi. Birlik, telefon şebekelerinin ve enerji kaynaklarının millileştirilmesini istedi. Bu konuda hazırlanan raporlar, geliştirilen öne-

riler hükümetin liberal çevrelerine götürüldü. SEP, Polonya sanayiinin bağımsızlığını savundu. Yabancı sermayeye kon verilmesi isteklerini ileri sürdü.

Bu çalışmaların yanında, 1919-1939 arasındaki yirmi yıllık dönemde SEP'in çeşitli bölümleri önemli ilerlemeler kaydetti.

Elektroteknik Terimleri Merkez Komitesi, tüm elektrik mühendisliği dallarındaki sözcükleri ve terimleri gözden geçirdi. Yeni teknik terimler geliştirildi.

Elektroteknik Standardizasyon Merkez Komitesi, 22 komisyondaki dört yüz uzmanın katkısıyla 84 elektroteknik standart geliştirdi ve yayınladı.

Elektroteknik Eğitim Merkez Komitesi, çeşitli seviyelerdeki elektrisyenler için dersler ve konferanslar düzenledi.

1933'de Kalite Bürosu kuruldu. Kalite bürosu zengin bir laboratuvarla donatıldı. Büronun çalışmaları, Polonya'nın elektrik sanayii ürünlerinin kalitesini geliştirmede önemli bir rol oynadı.

1929-39 arası SEP aynı zamanda CET, CİGRE ve CİE gibi uluslararası kuruluşlarla ilişki kurdu. Ortak çalışmalar geliştirdi.

Bütün bu çalışmaların yanında yayın politikasına büyük önem verildi. 1939'da Birliğin çıkardığı 6 tane süreli yayın vardı.

SEP, yukarıda özetlenen yirmi yıllık mesleki çalışması ve politikası ile 1939 yılında 1414 üyesi ve 86 çalışma grubu olan bir örgüt haline gelmişti.

HİTLER ORDULARININ POLONYA'YI İŞGALİ ve SEP

1939'la başlayan ve 1945'de biten dönem, tüm dünya ve bu arada özellikle Avrupa için acı dolu bir dönem olmuştu. Polonya için de. Alman sermayesinin desteklediği Hitler adlı bir cani, önce Almanya'yı sonra da Avrupa'yı kasıp kavuruyordu. Hitler orduları, dünyayı yeniden paylaşma savaşında milyonlarca insanı öldürmüştü. Milyonlarcasını da sakat bırakmıştı. İnsanlığın nefret-

le anacağı bu paylaşım savaşında en ağır kayıpları veren ve en ağır darbeyi yiyen ülkelerin başında Polonya geliyordu. Hitler ordularının işgali ile başlayan ve 1945'de biten dönemde yaklaşık altı milyon Polonyalı ölmüştü. Yüzbinlercesi sürgün edilmişti. Nazi kamplarına sürülmüştü. İşkenceye uğramıştı. Varşova'nın yüzde sekseni ve Polonya'nın yarısı yakılmış, yıkılmıştı.

Hitler orduları, 1939'da Varşova'ya girdikten sonra başlatıkları yakıp yıkmaya SEP'i de dahil ettiler. SEP binası ve laboratuvarları önce işgal edildi. Sonra yıktırıldı. SEP'in kitaplığı ve zengin belgeleri yakıldı. Birliğin çalışmaları yasaklandı. Ne var ki, bütün bu baskı ve şiddet Birliğin çalışmalarını durduramadı, işgal süresince SEP yöneticileri ve üyeleri gizli toplantılar düzenlediler. Polonya elektrisyenleri bir yandan antifaşist mücadele verirken, diğer yandan elektroteknik terimler, standardizasyon ve eğitim konularındaki çalışmalarını sürdürdüler. Polonya'nın elektrikleştirilmesi çalışmaları devam etti. Bazı SEP üyeleri Polonya'dan kaçarak İngiltere ve Sovyetler Birliğine gitmişlerdi. Sürgündeki bu SEP üyeleri de Birliğin amaçları doğrultusunda biraraya geldiler, çalışmalarına devam ettiler. Benzer nitelikteki çalışmalar, nazi kamplarında, sürgünde, Polonya'daki faşist yönetimin baskı ve şiddeti altında devam eden dayanışma ve birliklilik SEP üyelerini birbirlerine kopmaz bağlarla bağladı. Polonya'nın kurtuluşundan sonra da devam eden bu canlı bağlar, Polonya'nın kuruluşunda önemli bir itici güç oldu.

SAVAŞ SONRASI

Varşova kurtulduğunda yaklaşık yüzde sekseni yıkılmıştı. SEP, çalışmalarına derhal başladı. Yeni Polonya'nın kuruluşunda, devletin ihtiyaçları ve planları ile SEP'in çalışmaları arasında yakın bağlar kuruldu. Enerji mühendisliğinin, elektrik ve elektronik sanayiinin yeniden kuruluşunda ve gelişmesinde SEP'in etkin yeri oldu. Orta ve yüksek öğretimde

Birlik önemli görevler aldı. Kısacası, savaş sonrası Polonya'da sosyalizmin kurulma sürecinde Polonya Elektrik Mühendisleri Birliği son derece önemli bir araç oldu.

1949'da üye sayısı 2157'e yükseldi. Bu sayı savaş öncesinin yaklaşık iki katı idi. Birliğin temel ve geleneksel çalışmaları (standardizasyon, sözlük ve eğitim) devam etti. Uluslararası kuruluşlarla ilişkiler geliştirildi, insan hayatı ve insan sağlığı konusunda daha etkin tedbirlerin alınması için yapılan çalışmalarda SEP, iş güvenliği konusunda önemli adımlar attı. Enerji mühendisliği, elektrik ve elektronik sanayiindeki dinamik gelişme, SEP'in çalışmalarında yeni biçimleri gerekli kıldı. Birliğin bünyesinde çeşitli uzmanlık alanlarında yeni çalışma grupları oluşturuldu. Elektroteknik için hemen her dalında oldukça sınırlı konularda bilimsel konferanslar ve özel toplantılar düzenlendi. SEP, Polonya Bilimler Akademisi ve çeşitli bakanlıklarla ortaklaşa konferans dizileri örgütledi. Bu çalışmalar sayesinde, bilim adamları ve uzmanlar için çeşitli teknik ve ekonomik konularda fikir alış verişi sağlandı.

1956'da SEP Kalite Bürosu çalışmalarına yeniden başladı. 1959'da Uzmanlar Odası kuruldu.

Son on yılda Birliğin çalışmaları daha da gelişti. Yeni çalışma grupları ve işletme grupları kuruldu. Birliğin ekonomik ve teknik gelişmelerdeki etkinliği arttı. Gemi elektroteknikliği, köy elektrikleştirilmesi, sanayi enerji mühendisliği, elektrikli taşıma gibi alanlarda yeni gruplar kuruldu. Eğitim çalışmaları yoğunlaştı. Ve bunun sonucu olarak da SEP Eğitim Grubu oluşturuldu. Uzun ve kısa dönemli kurslar düzenlendi. SEP Polonya hükümeti tarafından çeşitli eğitim konularında yetkili kılındı. Enerji mühendisliği kadrolarının, sanayide çalışan kadroların, elektrik malzemelerinin kullanımı, iş güvenliği ve sağlık konularındaki yeterlilik sınavlarının SEP tarafından yürütülmesi kararlaştırıldı.

Bu süreçte SEP'in diğer ülkelerdeki kuruluşlarla ilişkileri geliştirildi, öncelikle sosyalist ülkelerdeki elektrisyenlerle daha sonra da Fransız, İtalyan ve İngiliz elektrisyenlerle canlı bağlar kuruldu, Örneğin, Polonya'da ve diğer ülkelerde karşılıklı olarak "ELEKTROTEKNİK GÜNLERİ" tesbit edildi ve bu günlerde çeşitli konferanslar düzenlendi.

1969 yılında SEP'in ellinci yılı kutlandı. Mesleğinde başarı gösterenlere, eski üyelerine çeşitli ödüller verildi, önemli teknik ve ekonomik konularda on dört bilimsel toplantı düzenlendi.

Birlik 50 yaşına bastığında çalışmakta olan bölüm sayısı onbire yükseldi. Elektronik, haberleşme, radyo, televizyon, otomatik kontrol, ölçme bölümleri oluşturuldu. Mektupla öğretimi gerçekleştiren yeni bir bölüm kuruldu. Yeni öğretim yöntemleri kullanılmaya başlandı.

Elli yılı aşan çalışmaların yeni nesillere ve tüm dünyaya özlü bir biçimde anlatılması için bir tarih kitabı hazırlanması kararlaştırıldı, ve 1971'de "Polonya Elektrik Mühendisleri Tarihi" adlı kitabın birinci cildi çıkarıldı. Kitap, Altıncı Polonya Teknisyenleri Kongresi'nin en önemli sloganını pratik hayata uygulama yolundaki SEP çalışmalarını içeriyordu. Ve her fırsatta Altıncı Kongre sloganı vurgulanıyordu: "TEKNİK, EKONOMİYİ GELİŞTİRSİN".

POLONYA ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ BİRLİĞİNİN ÖRGÜTLENME BİÇİMİ

Daha önce de belirtildiği gibi SEP'in bugün 30 000'in üzerinde üyesi var. Ve bu üyelerin tümü de kehdi istekleri ile birliğe katılmış üyeler. Polonya'daki elektrik mühendisleri ve teknisyenlerinin büyük bir kesimini bünyesinde toplamış bulunan SEP'in yapısı içinde, temel örgüt birimleri (=işletme grupları), bölgesel örgüt birimleri (=şubeler) ile merkezde ve şubelerde kurulmuş olan mesleki çalışma bölümleri, komiteler ve komisyonlar bulunmaktadır.

Birliğin en yetkili organı Genel Kuruldur. Genel kurulu işyerlerindeki elektrisyenler tarafından seçilen işletme grubu temsilcileri oluşturmaktadır. Yaklaşık dokuzyüz üyesi olan genel kurul iki yılda bir toplanmakta ve Denetleme Kurulunu ve Yönetim Kurulunu seçmektedir. Genel kurul çalışmaları boyunca, temel konularda ve çeşitli mesleki konularda komisyonlar kurulmakta, komisyonların hazırladıkları raporlar delegelere sunulmakta ve delegelerin önerileri ile zenginleştirilen raporlar genel kurul kararı olarak açıklanmaktadır.

SEP'in örgütlenmesinde, işyerleri esas alınmaktadır. Elektrisyenlerin çalışmakta olduğu işyerlerinin tümünde birer İŞLETME GRUBU vardır. Birliğin temel taşı olan İŞLETME GRUBU, bütünüyle bir işyeri komitesi şeklinde çalışmaktadır. İşyerinde çalışan elektrisyenlerin birlikteliğini sağlamakta, mesleki ve sosyal sorunlarına çözümler getirmekte, işyerindeki üyelerin o bölgedeki şube ile ve merkez ile bağına kurmaktadır. İşletme grupları, işyerlerindeki elektrisyenlerin aralarından seçecekleri kişilerce yürütülmektedir. Polonya'da toplam dokuz yüz işletme grubu vardır. Her işletme grubu kendi işyerinde Birliğin amaçları doğrultusunda çalışır, özellikle teknik ve örgütsel çalışmalarını yönlendirir. Henüz Birliğe üye olmamış elektrisyenlerin Birliğe üye olmaları doğrultusunda çalışır. İşyerinde uygulanan teknolojinin gelişmesi, üretimin artması ve üretim ekonomisinin gelişmesi için çalışır. Yani, üretimle doğrudan ilişkisi vardır, ve bu yüzden de örgütün temel taşıdır. İşletme grubu, ayrıca işyerindeki teknik kadronun, eğitimi ile ilgilenir. Teknik toplantılar, kurslar, tartışmalar, teknik geziler düzenler. İşletmenin teknik kitaplığının bakımını yapar. Sergiler, kültürel ve sosyal faaliyetler düzenler. İşletme gruplarındaki en az üye sayısı on, en çok üye sayısı 320 dir. İşletme gruplarındaki ortalama üye sayısı ise 35 dir. Bu sayılardan da anlaşılacağı gibi oldukça küçük işletmeler-

den en büyük işletmelere kadar her işyerinde Birlik örgütlenmiştir.

ŞUBELER

SEP şubeleri belirli bir bölgedeki Birlik üyeleri ve işletme gruplarından oluşur. Polonya'nın çeşitli bölgelerine dağılmış yirmi sekiz şube vardır. Bunlardan onsekizi eyaletlerin merkezlerinde, diğer onu ise sanayi merkezlerinde ve enerji santrallerinin buldukları yerlerde dir. SEP şubelerinin örgütsel ve mali planda geniş özgürlükleri vardır. Kendi yönetim kurulları vardır. Şube başkanları aynı zamanda SEP merkez yönetim kurulu üyesidir. Şubelerin çalışmaları; o bölgedeki işletme gruplarının çalışmalarını denetlemek, grupların çalışmalarına şube bölümleri ve komiteleri ile yardım etmektir. Bütün bunların yanında, bölgenin ihtiyaçlarına cevap vermek üzere SEP'in temel görevlerini yerine getirir.

SEP merkez ve şubelerinin yanında, merkez yönetim kuruluna bağlı olarak çalışan ve birliğin çeşitli alanlardaki çalışmalarını yürüten onbir bilimsel ve teknik bölüm vardır. Bu bölümler arasında:

- . Devletin çeşitli kademeleri ile ilişki kuran, SEP üyelerinin mesleki çıkarlarının korunması için çalışan bir bölüm,
- . Modern teknik bilgiler ve mühendislik alanındaki yeni yöntemlerin uygulanması için eğitim işlerini, yeni standartların ve modern malzemelerin kullanımı işlerini yürüten bir-bölüm,
- . SEP'in yayın organlarını çıkaran, Polonya'daki elektrik ve elektronik sanayii kadrosunun teknik niteliklerini geliştirici eğitim çalışmaları yürüten bir bölüm

vardır.

Her bölümün kendi denetiminde olmak üzere, Birlik her yıl 25 bilimsel ve teknik konferans düzenler. Kendi alanlarında en yetkili kişilerin yönettiği toplantılarda, ortalama 150-500 izleyici bulunur. Ayrıca her yıl Birlik tarafından 300 dolayında bölgesel teknik danışma toplantısı düzenlenir.

SEP'in eğitim bölümü tarafından mektupla öğretim ve devamı zorunlu olmayan uzun dönemli öğretim yapılır. Her yıl yaklaşık onbin kişinin eğitildiği 300 kısa dönemli ders düzenlenir. Diğer yandan, devletin verdiği yetkiye dayanılarak, teknik ehliyet sınavları yürütülür. Yüksek gerilim mühendislerinin ve diğer elektrisyenlerin iş güvenliği ve mesleki kurallar konusundaki bilgileri ve becerileri sınanır. Her yıl yaklaşık yetmişbeşbin kişinin girdiği bu türden sınavlarda başarı gösterenlere SEP tarafından teknik yeterlilik ehliyetleri verilir.

BİRLİĞİN

ÇALIŞMA ALANLARI ve ÇALIŞMA BÖLÜMLERİ

Birliğin elli yıllık çalışması sonucu 1970 sonrası kendi bünyesinde çalışmakta, olan 11 çalışma bölümünün olduğunu söylemiştik. Bu 11 bölümün çalışma alanlarını ve ilişki kurdukları kuruluşları kısaca özetlemek sanırım yararlı olacaktır. Bölümlerin çalışmaları şöyledir:

YÜKSEK GERİLİM MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ: Elektrik ve termik enerji üretimi, enerji dağıtımı, enerji santrallerinin kurulması ve işletilmesindeki teknik ilerleme ve gelişmeler bölümün çalışmaları arasındadır. Bu bölüm, Maden ve Enerji Bakanlığı ve özellikle enerji endüstrisi bölümleri ile işbirliği yapar.

ENDÜSTRİYEL ENERJİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ: Sanayi işletmelerindeki yüksek gerilim mühendisliğinde çalışanları bir araya getirir. Enerji ekonomisi mühendisliği konularını işler. Maden ve Enerji Bakanlığı ile işbirliği yapar, özellikle Enerji ve Yakıt Ekonomisi Müfettişliği ile çalışır. Ayrıca, bu bölüm Yüksek Teknik Örgütün Polonya Enerji Ekonomisi Komitesi ile ortak çalışır.

ELEKTRİK DONANIMI VE MALZEME BÖLÜMÜ: Proje bürolarında, elektrik montaj bürolarında, inşaat denetim işlerinde çalışanları bir araya getirir. Konut ve Konut Malzemeleri Sanayii Bakanlığı ve Kamu Yönetimi Bakanlığı ile, Polonya Konut Mühendisleri ve Teknisyenleri

Birliği, Polonya Mimarlar Birliği ve Sağlık Birliği ile ortak çalışmalar yürütür. Bölümün nerisi ile Polonya Parla-mentosundan geçen bir karara göre; elektrik hizmetlerine ilişkin olarak proje izenlere, proje uygulayıcılarına, işleri düzenleyen ve denetleyenlere devlet konut yetki belgesi verir.

ELEKTROTEKNİK SANAYİİ BÖLÜMÜ: Elektroteknik sanayiindeki fabrikalarda çalışan elektrik mühendislerini ve teknisyenlerini biraraya getirir. Meğal Sanayii Bakanlığı ve Ağır Sanayii Bakanlığı ile ortak çalışır, özellikle Bakanlığın Metal Mühendisliği Bölümü, Makina ve Elektrik Malzemeleri Bölümü, Kablolara ve Elektroteknik Malzemeleri Sanayii Bölümü ile işbirliği yapar.

ELEKTRİKLE ULAşIM (CER) BÖLÜMÜ: Haberleşme Bakanlığı, Kamu Ekonomi Bakanlığı, Haberleşme Mühendisleri ve Teknisyenleri Birliği ile ortak çalışır. Demiryolları, Şehir haberleşmesi ve elektrikle ulaşım konularındaki teknik gelişmelerle ve uygulamalarla ilgilenen SEP üyelerini bir araya getirir.

KÖY ELEKTRİKLENDİRİLMESİ BÖLÜMÜ: Köy elektrikleendirilmesi, elektrik enerjisinin kırsal alanlarda kullanımının geliştirilmesi, alçak ve orta gerilim Őebekeleri sorunları ile yakından ilgilenen SEP üyelerini bir araya getirir. Tarım Bakanlığı ile ortak çalışır.

GEMİ ELEKTROTEKNİĞİ BÖLÜMÜ: Gemi yapımı ve limanlar merkez büroları ile işbirliği yapar.

ELEKTRONİK BÖLÜMÜ: Elektronik alanında çalışanları ve bu konuyla ilgilenenleri biraraya getirir. "UNİTRA" Elektronik Sanayi Kurulu ile ortak çalışır.

HABERLEşME BÖLÜMÜ: Haberleşme işiyle uğraşan, haberleşme malzemelerinin projesi, üretimi ve işletmesinde çalışan haberleşme mühendisleri ve teknisyenlerini biraraya getirir, özellikle Polonya haberleşme Őebekesinin gelişmesi ve otomatikleştirilmesinin programlamasında çalışır. Haberleşme Bakanlığı, Tele-Elektrik Sanayii ve Haberleşme Konutları Kurulu ile ortak çalışır.

YAYIN VE TELEVİZYON BÖLÜMÜ: Radyo ve televizyon üretiminde ve araştırmasında çalışanları biraraya getirir. Radyo» televizyon, deniz haberleşmesi ve uzay araçları haberleşmesi ile ilgili çalışmalar yapar. Haberleşme Mühendisliği, Makina Sanayii Mühendisliği, Radyo ve Televizyon Komitesi ve UNİTRA Elektronik Kurulu, Radyo ve Televizyon İstasyonları Kurulu ile ortak çalışır.

OTOMATİK KONTROL VE LME BÖLÜMÜ: Otomatik kontrol konusunda araştırma yapan, proje ve üretimde çalışan, malzemelerin işletmesinde çalışan elektrisyenleri biraraya getirir. Sanayi otomasyonu, lme aletleri, nükleer elektronik konularında çalışır. Makina Sanayii Bakanlığı, Kalite ve lme Merkez Komitesi ile ortak çalışır.

SEP'in önemli çalışmalarını yürüten başka dört bilimsel komite daha vardır. Bunların  aynı zamanda Polonya'yı uluslararası örgütlerde temsil eder. Bunlar: Polonya Elektrotterraik Komitesi, Polonya Aydınlatma Komitesi, Polonya Aydınlatma Korunması' Komitesi ve Polonya Elektroteknik malzemeler Komitesi.

SEP'in eğitim politikasını yürüten ve Birliğin çalışmalarında oldukça ağırlığı olan diğer bir komisyon, ELEKTROTEKNİK EĞİTİM MERKEZ KOMİSYONU'dur. Komisyonun görevleri Őunlardır: Eğitim kursları, dersler, sergiler düzenlemek. Bunları her seviyede ilgilinin izleyeceği düzeyde vermek. Kendi kendine eğitimi teşvik etmek. SEP ilk kuruluş yıllarından beri teknik dil çalışmalarına son derece fazla önem vermiştir. Bu alandaki çalışmaları yürütmek üzere ELEKTRİK TERİMLERİ MERKEZ KOMİSYONU oluşturulmuş ve bu komisyonun alışmaları Polonya elektrik terimlerini ve sözcüklerini etkilemiştir. Uluslararası Elektroteknik Sözlüğünün Polonya baskısı yapılmıştır. Haberleşme konusunda oniki ciltlik bir sözlük hazırlanmıştır.

Çalışma hayatı ve insan sağlığı ile de yakından ilgilenen SEP, TEKNİK İş GÜVENLİĞİ MERKEZ KOMİSYONU'nu oluşturmuştur.

Bu komisyon elektrik malzemelerinin çalıştırılmasında iş güvenliği konusu ile ilgili olarak çalışma yapar. Son yıllarda bu komisyon, elektrik aletlerinin emniyetli kullanımı ve elektrik akımına arpılanların hayatlarının kurtarılması konularında halka açık kurslar düzenledi. Bu konuda yayın yapan Polonya radyosu ile yakın ilişki kurdu. Ayrıca elektrik aletlerinin kullanımında can güvenliğinin önemini ve dikkat edilmesi gereken noktaları açıklayan bir afişleme kampanyası düzenledi. Elektrik akımına arpılanların hayatlarının kurtarılmasında doktorlarla ve ilgili diğer uzmanlarla ortak çalışmalar yürütüldü. Ayrıca uygulanan yöntemlerin etkinliklerinin geliştirilmesine halen uğraşılmaktadır.

ÖĞRENCİ VE GENÇLİK KOMİSYONU: Bu komisyonun amacı gençliği SEP bünyesi içinde örgütlemektir. Komisyon gençliğin yakından ilgilendiği konularda çalışmalar yapmaktadır. Yeni mezun öğrenciler ve son sınıf öğrencileri arasında "en iyi yazılmış tez" yarışmaları düzenlemektedir. Mezunların çalışmalarını anlattıkları bilimsel toplantılar düzenlemektedir.

SEP KALİTE DENEYLERİ BÜROSU: SEP devletten aldığı yetki ile elektrik sanayi ürünlerinin kalitelerinin kontrolü ve değerlendirilmesini yapar. Kaliteli rnleri olan üreticilere kalite belgesi verir. Kalite Deneyleri Bürosunun Varşova, Gliwi ve Lublin'de üç büyük deney laboratuvarı vardır. Bunların tümü Birliğe aittir. Laboratuvarlar niversite veya teknik yüksek okul mezunu teknik kadrolar taVafından yönetilmektedir. Bu büronun, Polonya'nın sanayi ürünlerinin kalitesini geliştirme politikasında oldukça önemli ve etkin bir yeri vardır. 1971'de 2100 tane kalite kontrol deneyi yapılmıştır. Aralık 1971 itibariyle, Polonyalı 78 reticinin 6348 elektrik malzemesi için 867 kalite belgesi aldığı saptanmıştır. Çalışmalarda göz ntnde tutulan en önemli nokta, Polonya'da üretilen malların kalitelerinin artırılmasıdır. Kalite Deney Bürosu, Polonya'

dan ihraç edilecek ve Polonya'ya ithal edilecek elektriğe ait tüm ürünlerin ve malzemelerin deneylerini yapmaktadır.

Kalite Deney Bürosunun ayrıca bir Bilimsel Bölümü vardır. Bu bölümde daha kaliteli ürün elde etmek için söz konusu olabilecek yeni araştırmalar yapılmakta, sanayi sektörüne bu konuda öneriler götürülmektedir. Ayrıca, uluslararası standartlar (CEE, IEC gibi) tercüme edilmekte, ve Polonya'da geliştirilen standartlar uluslararası örgütlere önerilmektedir.

UZMANLAR ODASI (Chamber of Experts): SEP, 700 uzmandan oluşmuş ve aralarında Polonya Bilimler Akademisi üyelerinin de bulunduğu bir oda kurmuştur. Bu oda onyeddi uzmanlık şubesine ayrılmıştır. Ancak burada kullanılan ODA kavramı, bizim kullandığımızdan farklıdır. Bizim kullandığımız ODA kavramının Polonya'daki örgütsel karşılığı, Polonya Elektrik Mühendisleri Birliği (SEP) olmaktadır. SEP'in bünyesinde, sadece uzmanlardan oluşturulan odanın, daha çok teknik danışmanlık gibi bir işlevi vardır, örneğin, Uzmanlar Odası 16 bölgeye göre gruplandırılmıştır. Ve bu gruplar daha çok üretim içinde olmayan kurumlarla (askeri kurumlar, hastahaneler, okullar, müzeler, proje büroları gibi) temel sanayi işletmelerinde danışmanlık hizmeti görmektedir.

Bütün bu çalışma gruplarının dışında, dar alanları kapsayan konularda da çalışma grupları ve komisyonlar oluşturulmuştur. Polonya'daki elektrik ve elektronik sanayiindeki gelişmelere paralel olarak bu çalışma gruplarının artması beklenmektedir.

YAYINLAR

Birliğin, gerek üyeleri ile gerekse Polonya halkı ile ilişkisini büyük ölçüde kuran geniş bir yayın politikası vardır. Yayın işlerini yürüten özel bir Elektrik Sürekli Yayınlar Konseyi vardır. Bu konseyin denetiminde "Enerji", "Yakıt ve Enerji Ekonomisi", "Elektronik", "Elektroteknik Haberler" ve "Haberleşme" adlı dergiler yayınlanmaktadır.

Süreli yayınların dışında, SEP'in yaptığı en önemli çalışmalarından biri, Polonya Elektrik Mühendisliği Tarihidir. Değişik alanlardan katılan 200 uzmanın on yılda hazırladığı kitap, beş cilt olarak yayınlanmıştır ve Polonya yayın tarihinde bu düzeydeki ilk çalışmadır.

POLONYA'DAKİ ÖTEKİ TEKNİK ELEMAN ÖRGÜTLERİYLE İLİŞKİLER

Polonya'daki tüm teknik eleman örgütleri gibi SEP de Yüksek Teknik Örgüte üyedir. Bu örgüt, Polonya'daki teknik alanların örgütlenmelerini bünyesinde toplayan bir örgüttür. Polonya'nın hemen her ilinde şubesi bulunmaktadır.

SEP, diğer örgütler ve Yüksek Teknik örgüt arasındaki ilişkiler oldukça ileri bir düzeye ulaşmış, sistemli bir ilişkiler bütünü oluşturulmuştur, örneğin, başta Varşova'da olmak üzere SEP ve Yüksek Teknik örgüt çoğu yerde aynı binada bulunmaktadır. Bütün teknik eleman örgütleri böylelikle bir çatı altında toplanmış ve mekan birliğini sağlamıştır. Aynı çatı altında toplanmanın sağladığı bir dizi avantajdan tüm teknik elemanlar yararlanmaktadır. Hatta, tüm şehir halkı yararlanmaktadır, örneğin tüm halka açık bir kitap satış yeri vardır. Sürekli çalışan bir lokantası vardır. Öncelikle teknik elemanların yararlandığı bir dinlenme ve eğlence salonu vardır. Bütün bu teknik ve sosyal çalışmaların yürütüldüğü bu binalar, her ilde birer merkez halini almaktadır.

Bir başka ilginç ve önemli konu da ortak otobüs sorunudur. Polonya'nın bazı illerinde, özellikle ağır sanayinin bulunduğu ve mali olanakların daha iyi olduğu yerlerde, bütün örgütlerin adına Yüksek Teknik Örgütün sahip olduğu otobüsler bulunmaktadır. Teknik eleman örgütleri, teknik gezilerini ve benzeri çalışmalarını bu otobüslerle yapmaktadır.

Sonuç olarak, teknik eleman örgütleri arasında ortak çalışmanın ve eşgüdümün sağlandığı

Polonya'da, birlikteliğin getirdiği bir dizi yeni olanak ortaya çıkmıştır.

POLONYA DIŞINDAKİ ÖRGÜTLERLE İLİŞKİLER

SEP, gerek ten. tek diğer ülkelerin teknik eleman örgütleri ile, gerekse uluslararası örgütlerle canlı ilişkiler kurmuştur. Bugün tüm sosyalist ülkelerle, Fransa, İngiltere, İtalya ve İskandinav ülkeleri ile karşılıklı ilişkiler kurulmuştur. Bu ilişkilerde göz önünde tutulan temel hedef:

- . Dünyadaki bütün firmaların, bilimsel ve teknik kurumların Polonya'da konferanslar vermesini sağlamak*,
- . Diğer ülkelerdeki örgüt üyelerinin Polonya'daki konferanslara ve Polonyalı üyelerin diğer ülkelerdeki konferanslara katılmalarını sağlamak
- . Film gösterileri, sergiler düzenlemek,
- . SEP üyelerine diğer ülkelerde düzenlenen eğitim programlarına katılma olanağı yaratmak. Tek tek kişiler veya gruplar için teknik geziler düzenlemek. Diğer ülkelerden gruplara veya kişilere Polonya'da teknik gezi ve eğitim olanağı sağlamak.

Bu amaçlar doğrultusunda geliştirilen ilişkiler SEP'e, hem bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeleri izleme, hem kendi ülkesini tanıma ve hem de çeşitli maddi olanaklar yaratma konusunda büyük ölçüde yardım etmektedir.

SEP, elli yıllık geçmişi ve bugünkü çalışma alanı ile Avrupa'nın en güçlü teknik eleman örgütlerinden biridir. Her dönemde kendine düşen görevi yapmış, ikinci dünya savaşı öncesi faşizme karşı etkin ve tutarlı bir mücadele yürütmüş ve bu arada meslek örgütü olduğunu bir gün bile gözden uzak tutmamış, bugün de Polonya'nın üretiminde, toplumsal hayatında oldukça önemli yeri olan bir örgüttür. SEP bugün, Polonya'nın sanayiinde, enerji politikasında yeni gelişmeler için çalışmaktadır. Polonya'nın gelişen ekonomisi ile de daha güçlü bir meslek örgütü olacağı açıktır.